

II Ca 411 / 14

POSTANOWIENIE

Dnia 8 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach - Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Marek Boniecki

Sędziowie: SSO Teresa Strojnowska

SSO Rafał Adamczyk (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 8 maja 2014 r. w Kielcach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku (...) Spółki z o. o. w K.

z udziałem E. Z. i P. Z.

o wpis hipoteki

na skutek apelacji wnioskodawcy (...) Spółki z o. o. w K. od postanowienia Sądu Rejonowego w Busku – Zdroju z dnia 28 lutego 2014 r., sygn. Dz. Kw 53/14

postanawia:

1. zmienić w całości zaskarżone postanowienie i utrzymać w mocy wpis referendarza sądowego z dnia 17 grudnia 2013 r. w księdze wieczystej (...);
2. zasądzić od uczestniczki E. Z. na rzecz wnioskodawcy (...) Spółki z o. o. w K. kwotę 260 (dwieście sześćdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

II Ca 411/14

UZASADNIENIE

Wnioskodawca R.D.M. Śródmieście Sp. z o. o. w K. domagał się wpisania na swoją rzecz w księdze wieczystej nr (...) hipoteki przymusowej na kwotę 151900 zł, w celu zabezpieczenia roszczeń stwierdzonych nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym w dniu 9 września 2013 r. przez Sąd Okręgowy w Krakowie w sprawie IX GNC 1021/13 - wskazując, że wniosek dotyczy części kwoty zasądzonej nakazem, wraz z kosztami procesu, natomiast wnioskodawca wystąpił o zabezpieczenie pozostałej części zasądzonej kwoty poprzez ustanowienie hipotek przymusowych na innych nieruchomościach obowiązanej, objętych księgami wieczystymi (...).

W dniu 17 grudnia 2013 r. referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w Busku – Zdroju uwzględnił wniosek i wpisał w dziale IV księgi wieczystej nr (...) hipotekę przymusową w kwocie 151900 zł.

Na skutek skargi uczestniczki E. Z. na powyższe orzeczenie referendarza sądowego, Sąd Rejonowy w Busku – Zdroju postanowieniem z dnia 28 lutego 2014 r. uchylił zaskarżony wpis i oddalił wniosek oraz zasądził od (...) w K. na rzecz E. Z. kwotę 100 zł tytułem kosztów postępowania.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Rejonowy podniósł, że księga wieczysta nr (...) jest prowadzona dla nieruchomości, do której tytuł, na zasadzie wspólności majątkowej małżeńskiej, przysługuje dłużnicze wnioskodawcy E. Z. oraz jej małżonkowi P. Z.. W takim wypadku do wpisu hipoteki przymusowej konieczne jest istnienie tytułu wykonawczego wystawionego przeciwko obojgu małżonkom. Wierzyciel (wnioskodawca) nie dołączył do wniosku tytułu uzyskanego przeciwko P. Z., a nakaz zapłaty z dnia 9 września 2013 r., wydany w sprawie IX GNc 1021/13 Sądu Okręgowego w Krakowie przeciwko E. Z., nie stanowił dostatecznej podstawy do dokonania wpisu. Zdaniem Sądu Rejonowego, w tej sytuacji nie znajduje zastosowania art. 743¹ § 1 k.p.c., ponieważ nie można utożsamiać „postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia”, o jakim mowa w tym przepisie, z nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym.

Wnioskodawca złożył apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w Busku – Zdroju z dnia 28 lutego 2014 r., zaskarżając je w całości i zarzucając:

- naruszenie art. 626⁹ k.p.c. przez jego niezasadne zastosowanie i nieuwzględnienie wniosku w sytuacji, gdy z dokumentów dołączonych do wniosku nie wynikało, że istnieją przeszkody do dokonania wpisu,
- naruszenie art. 626⁷ § 3 k.p.c. poprzez jego niezasadne zastosowanie i wykreślenie wzmianki o wniosku w sytuacji, w której postanowienie o odmowie dokonania wpisu nie jest jeszcze prawomocne,
- naruszenie art. 743¹ § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przeciwko małżonkowi nie stanowi dostatecznej podstawy do dokonania wpisu hipoteki przymusowej na nieruchomości, która stanowi przedmiot wspólności ustawowej małżeńskiej,
- naruszenie art. 110 pkt 1 u.k.w.h. w zw. z art. 492 § 1 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię wyrażającą się w przyjęciu, że powyższy przepis odnosi się wyłącznie do „postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia”, a zatem wpisu hipoteki przymusowej nie można uzyskać na podstawie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym.

Skarżący domagał się zmiany postanowienia Sądu Rejonowego w Busku – Zdroju z dnia 28 lutego 2014 r. poprzez dokonanie wpisu hipoteki przymusowej w księdze wieczystej nr (...) zgodnie z wnioskiem oraz zasądzenia od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację uczestniczka E. Z. domagała się oddalenia apelacji i zasądzenia od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy błędnie przyjął, że wpis hipoteki przymusowej nie może być dokonany na podstawie nieprawomocnego nakazu zapłaty – przez co doszło do naruszenia art. 110 pkt 1 u.k.w.h. w zw. z art. 492 § 1 k.p.c. Zgodnie z art. 492 § 1 k.p.c., nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z chwilą wydania stanowi z mocy prawa tytuł zabezpieczenia, wykonalny bez nadawania mu klauzuli wykonalności. Stosownie do § 2 tego artykułu, powód wnosząc o dokonanie zabezpieczenia jest obowiązany wskazać sposób zabezpieczenia. Nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym jest więc zrównany z postanowieniem o udzieleniu zabezpieczenia (zastępuje to postanowienie), z tą różnicą, że nie ma potrzeby nadawania mu, zgodnie z art. 743 § 1 k.p.c., klauzuli wykonalności, jeżeli podlega on wykonaniu w drodze egzekucji. Zatem nakaz zapłaty obejmujący obowiązek zapłaty świadczenia pieniężnego - który, zgodnie z art. 747 pkt 2 k.p.c., może być zabezpieczony przez obciążenie nieruchomości hipoteką przymusową - stanowi podstawę wpisu hipoteki przymusowej na nieruchomości pozwanego w razie złożenia takiego wniosku przez uprawnionego (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 2 grudnia 2003 r., III CZP 92/03, OSNC 2005/2/22 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 28 stycznia 1999 r., I CKN 977/97, OSNC 1999/7-8/137). Nieprawomocny nakaz zapłaty będący

podstawą wpisu hipoteki przymusowej nie jest tytułem wykonawczym, o którym mowa w art. 109 ust. 1 u.k.w.h., lecz tytułem zrównanym w skutkach prawnych z postanowieniem sądu o udzieleniu zabezpieczenia, wymienionym w art. 110 pkt 1 u.k.w.h. Złożenie wniosku o wpis hipoteki przymusowej na podstawie nieprawomocnego nakazu zapłaty spełnia wymagania określone w art. 492 § 2 k.p.c. (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z 22 listopada 2013 r., III CSK 326/12, LEX nr 1431016).

Dokonana przez Sąd pierwszej instancji wadliwa wykładnia przepisów art. 110 pkt 1 u.k.w.h. w zw. z art. 492 § 1 k.p.c. skutkowałą niezasadnym niezastosowaniem w niniejszej sprawie przepisu art. 743¹ § 1 k.p.c., w myśl którego postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia wydane przeciwko osobie pozostającej w związku małżeńskim stanowi podstawę do podjęcia czynności związanych z wykonaniem zabezpieczenia na mieniu wchodzącym w skład majątku wspólnego. Przepis ten rozszerza możliwość wykonania postanowień o udzieleniu zabezpieczenia (w tym będących tytułami zabezpieczenia nakazów zapłaty w postępowaniu nakazowym) przez dokonywanie czynności także na mieniu wchodzącym w skład majątku wspólnego małżonków, bez konieczności uzyskania przez uprawnionego klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi obowiązany i odnosi się również do obciążenia nieruchomości hipoteką przymusową. Możliwe jest więc dokonanie wpisu hipoteki przymusowej na nieruchomości stanowiącej majątek wspólny małżonków na podstawie nieprawomocnego nakazu zapłaty wystawionego przeciwko jednemu małżonkowi (por. A. Jakubecki – Komentarz aktualizowany do art. 743¹ k.p.c., LEX 2014). Dodatkowo wypada zauważyć, że zgodnie z art. 743¹ § 3 k.p.c., sprzeciw małżonka obowiązany co do wykonania zabezpieczenia nie wstrzymuje tego wykonania, natomiast uprawniony może w terminie dwóch tygodni od dnia zawiadomienia go przez organ egzekucyjny o sprzeciwie, pod rygorem upadku zabezpieczenia w zakresie wykonania na mieniu wchodzącym w skład majątku wspólnego, wystąpić do sądu o nadanie temu postanowieniu klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi obowiązany (art. 743¹ § 4 k.p.c.). Sąd Rejonowy nie zastosował procedury zawiadomienia określonej w art. 743¹ § 2 i 4 k.p.c. Mimo to (...) w K.uzyskała w dniu 8 stycznia 2014 r. postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie (sygn. akt IX GC 971/13) o nadaniu nakazowi zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 9 września 2013 r., sygn. akt IX GNc 1021/13, klauzuli wykonalności także przeciwko małżonkowi dłużnika - P. Z., w zakresie uprawniającym do wykonania zabezpieczenia na mieniu wchodzącym w skład majątku wspólnego E. Z.i P. Z., które zostało dołączone do apelacji. Brak jest zatem przeszkód – w rozumieniu art. 626⁹ k.p.c. - do dokonania wpisu hipoteki przymusowej.

Naruszenie przez Sąd pierwszej instancji przepisu art. 626⁷ § 3 k.p.c. poprzez wykreślenie wzmianki o wniosku w sytuacji, gdy postanowienie o odmowie dokonania wpisu nie jest jeszcze prawomocne, nie miało znaczenia dla rozpoznania apelacji, w wyniku której został uwzględniony wniosek o wpis hipoteki przymusowej.

Z przyczyn wskazanych wyżej, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. zmienił w całości zaskarżone postanowienie i – biorąc pod uwagę treść art. 518¹ § 3 k.p.c. – utrzymał w mocy wpis referendarza sądowego z dnia 17 grudnia 2013 r. w księdze wieczystej (...).

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w związku § 7 pkt 5 i § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 490), zasądzając od uczestniczki E. Z. na rzecz wnioskodawcy (...) w K.kwotę 260 zł, obejmującą wynagrodzenie pełnomocnika wnioskodawcy (60 zł) i opłatę od apelacji (200 zł).

(...)

(...)

(...)

(...)